

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

16 päivänä heinäkuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue – Maahanmuuttopolitiikka – Oikeus perheenyhdistämiseen – Direktiivi 2003/86/EY – 4 artiklan 1 kohta – Käsite ”alaikäinen lapsi” – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 24 artiklan 2 kohta – Lapsen etu – Perusoikeuskirjan 47 artikla – Oikeus tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin – Perheenkokoajan lapset, jotka ovat tulleet täysi-ikäisiksi päätöksentekomenettelyn tai päätöstä, jolla perheenyhdistämistä koskeva hakemus on hylätty, koskevan oikeudenkäyntimenettelyn aikana

Yhdistetyissä asioissa C-133/19, C-136/19 ja C-137/19,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyyntöistä, jotka Conseil d'État (ylin hallintotuomioistuin, Belgia) on esittänyt 31.1.2019 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 19.2.2019 (C-133/19) ja 20.2.2019 (C-136/19 ja C-137/19), saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

B. M. M. (C-133/19 ja C-136/19),

B. S. (C-133/19),

B. M. (C-136/19) ja

B. M. O. (C-137/19)

vastaan

Belgian valtio,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Prechal sekä tuomarit L. S. Rossi (esittelevä tuomari), J. Malenovský, F. Biltgen ja N. Wahl,

julkisasiamies: G. Hogan,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Krausenböck,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 30.1.2020 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– B. M. M., B. S., B. M. ja B. M. O., edustajanaan A. Van Vyve, avocate,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

- Belgian hallitus, asiamiehinään P. Cottin, C. Pochet ja C. Van Lul, avustajinaan E. Derriks, G. van Witzenburg ja M. de Sousa Marques E Silva, avocats,
- Saksan hallitus, asiamiehinään R. Kanitz ja J. Möller,
- Itävallan hallitus, asiamiehenään J. Schmoll,
- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,
- Euroopan komissio, asiamiehinään C. Cattabriga ja M. Condou-Durande,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.3.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat oikeudesta perheenyhdistämiseen 22.9.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY (EUVL 2003, L 251, s. 12) ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan tulkintaa.
- 2 Nämä pyynnöt on esitetty asioissa, joissa asianosaisina ovat yhtäältä Guinean kansalaiset B. M. M. (C-133/19 ja C-136/19), B. S. (C-133/19), B. M. (C-136/19) ja B. M. O. (C-137/19) ja toisaalta Belgian valtio ja joissa on kyse perheenyhdistämistä varten myönnettävää viisumia koskevien hakemusten hylkäämisestä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2003/86 johdanto-osan 2, 4, 6, 9 ja 13 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) Perheenyhdistämistä koskevat toimenpiteet olisi hyväksyttävä perheen suojelua ja perhe-elämän kunnioittamista koskevan veloitteen mukaisesti, joka on kirjattu useisiin kansainvälisen oikeuden säädöksiin. Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti [ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun] yleissopimuksen 8 artiklassa ja –perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet.

--

(4) Perheiden yhdistäminen on tarpeen, jotta perhe-elämä olisi mahdollista. Se edistää sellaisen sosiaalisen ja kulttuurisen vakauden muodostumista, joka helpottaa kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista jäsenvaltioissa. Se myös lujittaa taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, mikä on yhteisön perustavoitteita, kuten Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa todetaan.

--

(6) Perheen suojelun ja perhe-elämän ylläpitämisen tai luomisen varmistamiseksi olisi vahvistettava perheenyhdistämistä koskevan oikeuden aineelliset edellytykset yhteisten perusteiden mukaisesti.

--

(9) Perheenyhdistämisen olisi koskettava ainakin ydinperheen jäseniä eli aviopuolisoa ja alaikäisiä lapsia.

--

(13) Olisi laadittava menettelysäännöt, jotka säätelevät perheenyhdistämistä koskevien hakemusten tutkimista sekä perheenjäsenten maahanmuuttoa ja maassa oleskelua. Näiden menettelyjen olisi oltava tehokkaita ja helposti hoidettavia jäsenvaltioiden hallintojen tavanomaiseen työtaakkaan nähden, ja niiden olisi oltava avoimia ja tasapuolisia, jotta niiden avulla voidaan tarjota kyseisille henkilöille asianmukainen oikeusvarmuuden taso.”

4 Direktiivin 2003/86 1 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Tämän direktiivin tavoitteena on vahvistaa edellytykset, joiden täyttyessä jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevilla kolmansien maiden kansalaisilla on oikeus perheenyhdistämiseen.”

5 Kyseisen direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei IV luvussa sekä 16 artiklassa säädetystä edellytyksestä muuta johdu, jäsenvaltioiden on sallittava tämän direktiivin nojalla seuraavien perheenjäsenten maahantulo ja maassaoleskelu:

- a) perheenkokoajan aviopuoliso;
- b) perheenkokoajan ja hänen aviopuolisonsa alaikäiset lapset, mukaan luettuina lapset, jotka on adoptoitu asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen päätöksen tai sellaisen päätöksen mukaisesti, joka on kyseisen jäsenvaltion kansainvälisten velvoitteiden vuoksi täytäntöönpanokelpoinen ilman eri toimenpiteitä tai joka tunnustetaan kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti;
- c) alaikäiset lapset, mukaan luettuina perheenkokoajan adoptoimat lapset, jos perheenkokoaja on näiden huoltaja ja lapset ovat hänen huollettavanaan. Jäsenvaltiot voivat myöntää luvan perheenyhdistämiseen myös silloin, kun kyseessä on yhteishuoltajuus, jos toinen vanhemmista antaa siihen suostumuksensa;
- d) alaikäiset lapset, mukaan luettuina perheenkokoajan aviopuolison adoptoimat lapset, jos aviopuoliso on näiden huoltaja ja lapset ovat hänen huollettavanaan. Jäsenvaltiot voivat myöntää luvan perheenyhdistämiseen myös silloin, kun kyseessä on yhteishuoltajuus, jos toinen vanhemmista antaa siihen suostumuksensa.

Tässä artiklassa tarkoitettujen alaikäisten lasten on oltava asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännössä määriteltyä täysi-ikäisyyden rajaa nuorempia ja naimattomia.

--”

6 Kyseisen direktiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot päättävät, tekeekö maahantuloa ja maassaoleskelua koskevan hakemuksen asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille perheenkokoaja vai yksi tai useampi perheenjäsen perheenyhdistämisoikeuden käyttöä varten.

2. Hakemukseen on liitettävä asiakirjat, joista käy ilmi sukulaisuussuhde sekä 4 ja 6 artiklassa ja tarvittaessa 7 ja 8 artiklassa säädettyjen edellytysten täyttyminen, sekä perheenjäsenen tai -jäsenten matkustusasiakirjojen oikeaksi todistetut jäljennökset.

Sukulaisuussuhteen olemassaolon toteamiseksi jäsenvaltiot voivat tarvittaessa haastatella perheenkokoajaa ja hänen perheenjäseniään sekä suorittaa muita tarpeellisiksi katsomiaan tutkimuksia.

--

4. Jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat tekemästään päätöksestä hakemuksen jättäneelle henkilölle kirjallisesti mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään yhdeksän kuukauden kuluttua hakemuksen jättämispäivästä.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua määräaikaa voidaan jatkaa poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka liittyvät hakemuksen käsittelyssä ilmenneisiin vaikeuksiin.

Kielteinen päätös on perusteltava asianmukaisesti. Jos päätöstä ei ole tehty ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun määräajan kuluessa, siitä aiheutuvat seuraukset määräytyvät asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

5. Hakemusta tutkiessaan jäsenvaltiot ottavat asianmukaisesti huomioon alaikäisen lapsen edun.”

7 Saman direktiivin 16 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot voivat hylätä perheenyhdistämistä varten tapahtuvaa maahantuloa ja maassa oleskelua koskevan hakemuksen tai tarvittaessa peruuttaa perheenjäsenen oleskeluluvan tai olla jatkamatta sen voimassaoloa seuraavissa tapauksissa:

a) jos tässä direktiivissä asetetut edellytykset eivät täyty tai eivät enää täyty.

--

2. Jäsenvaltiot voivat hylätä perheenyhdistämistä varten tehdyn maahantuloa ja maassa oleskelua koskevan hakemuksen tai peruuttaa perheenjäsenen oleskeluluvan tai olla jatkamatta sen voimassaoloa myös, jos käy ilmi:

a) että on käytetty vääriä tai harhaanjohtavia tietoja, vääriä tai väärennettyjä asiakirjoja tai tehty muunlainen petos tai käytetty muita laittomia keinoja;

--”

8 Direktiivin 2003/86 18 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että perheenkokoajalla ja/tai hänen perheenjäsenillään on oikeus hakea päätökseen muutosta oikeusteitse, jos perheenyhdistämistä koskeva hakemus hylätään, jos oleskeluluvan voimassaoloa ei jatketa tai se peruutetaan tai jos heidät määrätään poistumaan maasta.

Asianomaisten jäsenvaltioiden on määriteltävä menettely ja toimivalta, jonka mukaisesti ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua oikeutta käytetään.”

Belgian oikeus

- 9 Ulkomaalaisten maahanpääsystä, oleskelusta, asettautumisesta ja maastapoistamisesta 15.12.1980 annetun lain (loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers; Moniteur belge 31.12.1980, s. 14584), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasioissa (jäljempänä 15.12.1980 annettu laki), 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jollei 9 ja 12 §:n säännöksistä muuta johdu, seuraavat henkilöt saavat ilman eri menettelyä oleskella Belgian kuningaskunnassa yli kolme kuukautta:

--

4° ulkomaalaisen, joka on saanut pysyvän oleskeluluvan Belgian kuningaskunnassa vähintään 12 kuukautta aikaisemmin tai luvan sijoittautua Belgian kuningaskuntaan vähintään 12 kuukautta aikaisemmin, seuraavat perheenjäsenet. Tätä 12 kuukauden määräaikaa ei sovelleta, jos avioliitto tai rekisteröity parisuhde oli solmittu jo ennen kuin perheenkokoajana oleva ulkomaalainen saapui Belgian kuningaskuntaan tai jos heillä on yhteinen alaikäinen lapsi tai jos kyseessä ovat pakolaisiksi tai toissijaisen suojelun saajaksi tunnustetun ulkomaalaisen perheenjäsenet:

- hänen ulkomaalainen puolisonsa tai hänen kanssaan Belgiassa avioliittoon rinnastettavassa rekisteröidyssä parisuhteessa oleva ulkomaalainen, joka tulee asumaan yhdessä hänen kanssaan, edellyttäen, että kumpikin on yli 21-vuotias. Tämä vähimmäisikä on kuitenkin 18 vuotta, jos avioliitto tai rekisteröity parisuhde oli solmittu jo ennen kuin perheenkokoajana oleva ulkomaalainen saapui Belgian kuningaskuntaan
- heidän lapsensa, jotka tulevat asumaan heidän kanssaan ennen kuin ovat täyttäneet 18 vuotta ja jotka ovat naimattomia
- perheenkokoajana olevan ulkomaalaisen, hänen puolisonsa tai ensimmäisessä luettelukohdassa tarkoitetun rekisteröidyn kumppanin lapset, jotka tulevat asumaan heidän kanssaan ennen kuin ovat täyttäneet 18 vuotta ja jotka ovat naimattomia, siltä osin kuin perheenkokoajana oleva ulkomaalainen, hänen puolisonsa tai rekisteröity kumppaninsa on lasten huoltaja ja lapset ovat hänen huollettavanaan ja, jos kyseessä on yhteishuoltajuus, sillä edellytyksellä, että toinen huoltaja antaa siihen suostumuksensa.

--”

- 10 Lain 10 ter §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ministeri tai henkilö, jolle hän on delegoinut toimivaltansa, voi päättää hylätä yli kolmen kuukauden oleskelua koskevan hakemuksen -- joko siksi, että ulkomaalainen -- on käyttänyt virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja taikka vääriä tai väärennettyjä asiakirjoja tai syylistynyt petokseen tai käyttänyt muita lainvastaisia keinoja (jotka ovat ratkaisevan tärkeitä) saadakseen tällaisen oleskeluluvan --”

- 11 Mainitun lain 12 bis §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Ulkomaalaisen, joka ilmoittaa olevansa jossain 10 §:ssä tarkoitetuista tilanteista, on jätettävä hakemuksensa Belgian diplomaatti- tai konsuliedustajalle, joka on toimivaltainen hänen ulkomaisen asuin- tai oleskelupaikkansa osalta.

--

2. --

Hakemuksen jättämispäivänä pidetään päivämäärää, jona kaikki nämä asiakirjat esitetään kansainvälisestä yksityisoikeudesta 16.7.2004 annetun lain 30 §:n tai samaa alaa koskevien kansainvälisten sopimusten mukaisesti.

Päätös oleskeluluvasta tehdään ja annetaan tiedoksi niin pian kuin mahdollista ja viimeistään kuuden kuukauden kuluessa päivämäärästä, jona hakemus jätettiin 2 momentissa määritellyllä tavalla. – –

Hakemuksen käsittelyn monimutkaisuuteen liittyvissä poikkeustapauksissa – – ministeri tai henkilö, jolle hän on delegoinut toimivaltansa, voi pidentää kaksi kertaa ajanjaksoa, jonka kuluessa asia on tutkittava, kulloinkin kolmella kuukaudella; pidennys tehdään perustellulla päätöksellä, joka on annettava hakijalle tiedoksi.

Jos mitään päätöstä ei ole tehty hakijan hakemuksen jättämispäivää seuraavien yhdeksän kuukauden kuluessa, mihin on mahdollisesti lisättävä 5 momentin mukaisesti tehty pidennys, oleskelulupa on myönnettävä.

– –

7. Hakemusta tutkittaessa on otettava lapsen etu asianmukaisesti huomioon.”

12 Tämän lain 39/56 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ulkomaalainen, joka voi osoittaa oikeudenloukkauksen tai etunsa asiassa, voi nostaa [Conseil du contentieux des étrangers’ssa (ulkomaalaisasioita käsittelevä hallintotuomioistuin, Belgia)] 39/2 §:ssä tarkoitettuja kanteita.”

Pääasioiden tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

- 13 Ennakkoratkaisupyynnöistä ilmenee, että B. M. M., joka on kolmannen maan kansalainen ja jolla on Belgiassa pakolaisasema, teki 20.3.2012 alaikäisten lastensa B. S:n, B. M:n ja B. M. O:n nimissä ja lukuun Belgian Conakryn-suurlähetystössä (Guinea) perheen yhdistämiseen perustuvia oleskelulupahakemuksia 15.12.1980 annetun lain 10 §:n 1 momentin 1 kohdan 4 alakohdan kolmannen luetelmakohdan perusteella. Nämä hakemukset hylättiin 2.7.2012.
- 14 B. M. M jätti 9.12.2013 Belgian Dakarin-suurlähetystöön (Senegal) alaikäisten lastensa B. S:n, B. M:n ja B. M. O:n:n nimissä ja lukuun uudet oleskelulupahakemukset, jotka perustuivat 15.12.1980 annetun lain samoihin säännöksiin.
- 15 Belgian toimivaltaiset viranomaiset hylkäsivät 25.3.2014 tekemillään kolmella päätöksellä nämä oleskelulupahakemukset 15.12.1980 annetun lain 10 ter §:n 3 momentin nojalla sillä perusteella, että B. S., B. M. ja B. M. O. olivat käyttäneet virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja taikka vääriä tai väärennettyjä asiakirjoja tai syllistyneet petokseen tai käyttäneet muita lainvastaisia keinoja saadakseen hakemansa luvat. Viranomaiset totesivat nimittäin B. S:n ja B. M. O:n osalta, että oleskelulupahakemuksessaan B. S. oli ilmoittanut syntyneensä 16.3.1999 ja B. M. O. oli ilmoittanut syntyneensä 20.1.1996, kun B. M. M. puolestaan oli ilmoittanut turvapaikkahakemuksessaan, että he olivat syntyneet 16.3.1997 ja 20.1.1994. Viranomaiset korostivat B. M. O:n osalta, ettei B. M. M. ollut ilmoittanut turvapaikkahakemuksessaan tämän lapsen olemassaolosta.
- 16 B. S. ja B. M. olivat kielteisten päätösten tekemispäivänä 25.3.2014 pääasioiden valittajien lausumien mukaan edelleen alaikäisiä, mutta B. M. O. oli jo tullut täysi-ikäiseksi.

- 17 B. M. M. ja B. S. (asia C-133/19), B. M. M. ja B. M. (asia C-136/19) ja B. M. O. (asia C-137/19) nostivat 25.4.2014 Conseil du contentieux des étrangers'ssa kanteita, joissa vaadittiin kielteisten päätösten täytäntöönpanon lykkäämistä ja kumoamista. Asianosaiset pyysivät 10.9.2015, 7.1.2016 ja 24.10.2017 päivätyillä kirjeillään, että tuomioistuin ratkaisisi heidän kanteensa.
- 18 Conseil du contentieux des étrangers jätti 31.1.2018 tekemillään päätöksillä kanteet tutkimatta oikeussuojan tarpeen puuttumisen vuoksi. Muistutettuaan, että vakiintuneen kansallisen oikeuskäytännön mukaan kantajan oikeussuojan tarpeen on oltava olemassa ajankohtana, jona vaatimus esitetään, ja sen on pysyttävä voimassa, kunnes tuomio annetaan, tämä tuomioistuin huomautti, että nyt käsiteltävissä asioissa on niin, että jos pääasioissa kyseessä olevat kielteiset päätökset kumottaisiin ja Belgian toimivaltaisten viranomaisten pitäisi käsitellä oleskelulupahakemukset uudelleen, hakemuksia ei missään tapauksessa voitaisi hyväksyä, sillä vaikka huomioon otettaisiin näissä hakemuksissa ilmoitetut syntymäajat, B. S., B. M. ja B. M. O. ovat tällä välin tulleet täysi-ikäisiksi, eivätkä he siten täytä enää alaikäisten lasten perheen yhdistämistä koskevissa säännöksissä vahvistettuja edellytyksiä.
- 19 Pääasioiden valittajat tekivät kassaatiovalituksen Conseil d'État'han (ylin hallintotuomioistuin, Belgia). He väittivät lähinnä, että Conseil du contentieux des étrangers'n tulkinta on yhtäältä unionin oikeuden tehokkuusperiaatteen vastainen, koska sillä estetään B. S:ää, B. M:ää ja B. M. O:ta käyttämästä direktiivin 2003/86 4 artiklassa taattua oikeuttaan perheen yhdistämiseen, ja että sillä toisaalta loukataan oikeutta tehokkaisuuteen oikeussuojakeinoihin, koska heiltä evätään mahdollisuus nostaa kanne pääasioissa kyseessä olevista kielteisistä päätöksistä, vaikka nämä päätökset – siltä osin kuin kyse oli asioista C-133/19 ja C-136/19 – oli paitsi tehty myös riitautettu valittajien ollessa vielä alaikäisiä.
- 20 Conseil d'État huomautti tässä yhteydessä, että unionin tuomioistuin on todennut 12.4.2018 antamassaan tuomiossa A ja S (C-550/16, EU:C:2018:248), että direktiivin 2003/86 2 artiklan f alakohtaa, luettuna yhdessä sen 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan kanssa, on tulkittava siten, että tässä säännöksessä tarkoitettuna "alaikäisenä" on pidettävä kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä, joka oli alle 18-vuotias saapuessaan jäsenvaltion alueelle ja jättäessään turvapaikkahakemuksen tässä valtiossa mutta joka turvapaikkamenettelyn kuluessa tulee täysi-ikäiseksi ja jolle myönnetään tämän jälkeen pakolaisasema.
- 21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa kuitenkin, että kyseisen tuomion taustalla ollut riita-asia eroaa pääasioista, koska niissä ei ole kyse alaikäisistä, joille on myönnetty pakolaisasema. Koska direktiivissä 2003/86 säädetään lisäksi määräajasta perheen yhdistämistä koskevasta hakemuksesta tehtävän päätöksen tekemiselle, oikeus perheen yhdistämiseen ei riipu siitä, kuinka nopeasti tämä hakemus käsitellään. Pääasioissa kyseessä olevat kielteiset päätökset on joka tapauksessa tehty 15.12.1980 annetun lain 12 bis §:n 2 momentissa vahvistetussa määräajassa.
- 22 Näissä olosuhteissa Conseil d'État päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

Asioissa C-133/19 ja C-136/19:

"1) Jotta taataan Euroopan unionin oikeuden tehokas vaikutus eikä tehdä mahdottomaksi käyttää perheen yhdistämistä koskevaa oikeutta, joka hakijan mukaan on myönnetty hänelle direktiivin [2003/86] 4 artiklalla, onko tätä säännöstä tulkittava siten, että sen nojalla perheenkokoajan lapsi voi saada oikeuden perheen yhdistämiseen, jos hän tulee täysi-ikäiseksi sellaisen tuomioistuinmenettelyn aikana, joka koskee päätöstä, jolla häneltä on evätty tämä oikeus ja joka tehtiin hänen ollessaan vielä alaikäinen?

- 2) Onko [perusoikeuskirjan] 47 artiklaa ja direktiivin [2003/86] 18 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että kumoamiskanne, joka on nostettu sen vuoksi, että alaikäiseltä lapselta on evätty oikeus perheenyhdistämiseen, jätetään tutkimatta sillä perusteella, että lapsi on tullut täysi-ikäiseksi tuomioistuinmenettelyn aikana, koska häneltä evättäisiin mahdollisuus siihen, että hänen tästä päätöksestä nostamastaan kanteesta annetaan ratkaisu, ja koska hänen oikeuttaan tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin loukattaisiin?”

Asiassa C-137/19:

”Onko direktiivin [2003/86] 4 artiklan 1 kohdan [ensimmäisen kohdan] c alakohtaa, luettuna tarvittaessa yhdessä saman direktiivin 16 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkittava siten, että siinä edellytetään, että jotta kolmannen maan kansalaisia voidaan pitää kyseisessä säännöksessä tarkoitettuina ’alaikäisinä lapsina’, heidän on oltava ’alaikäisiä’ paitsi oleskelulupahakemuksen jättämishetkellä myös hetkellä, jolloin hallinto tekee lopulta ratkaisun tästä hakemuksesta?”

- 23 Asiat C-133/19, C-136/19 ja C-137/19 yhdistettiin unionin tuomioistuimen presidentin 12.3.2019 antamalla määräyksellä kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Asioissa C-133/19 ja C-136/19 esitetty ensimmäinen kysymys ja asiassa C-137/19 esitetty kysymys

- 24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee asioissa C-133/19 ja C-136/19 esittämällään ensimmäisellä kysymyksellä ja asiassa C-137/19 esittämällään kysymyksellä pääasiallisesti sitä, onko direktiivin 2003/86 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että päivämäärä, joka on otettava huomioon ratkaistaessa sitä, onko naimaton kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö tässä säännöksessä tarkoitettu ”alaikäinen lapsi”, on päivämäärä, jolloin hakemus maahantulo- ja oleskeluluvan myöntämisestä perheenyhdistämistä varten on alaikäisten lasten puolesta tehty, vai päivämäärä, jolloin kyseisen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat ratkaisseet tämän hakemuksen mahdollisesti sen jälkeen, kun päätöksestä, jolla tällainen hakemus on hylätty, on nostettu kanne.
- 25 Tässä yhteydessä on muistutettava, että direktiivin 2003/86 tavoitteena on edistää perheenyhdistämistä ja että mainitulla direktiivillä pyritään lisäksi antamaan suojelua kolmansien maiden kansalaisille, erityisesti alaikäisille (tuomio 13.3.2019, E., C-635/17, EU:C:2019:192, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 26 Kyseisen direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa asetetaan tässä yhteydessä jäsenvaltioille täsmällisiä toimintavelvollisuuksia, joita vastaavat selvästi määritellyt subjektiiviset oikeudet. Jäsenvaltiot veloitetaan mainitussa direktiivissä määritetyissä tapauksissa sallimaan perheenkokoajan tiettyjen perheenjäsenten perheenyhdistäminen ilman, että ne voivat käyttää harkintavaltaansa (tuomio 13.3.2019, E., C-635/17, EU:C:2019:192, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 27 Perheenkokoajan niihin perheenjäseniin, joiden maahan pääsy ja oleskelu kyseessä olevan jäsenvaltion on sallittava, kuuluvat direktiivin 2003/86 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen kohdan c alakohdan mukaisesti ”alaikäiset lapset, mukaan luettuina perheenkokoajan adoptoimat lapset, jos perheenkokoaja on näiden huoltaja ja lapset ovat hänen huollettavanaan”.
- 28 Tältä osin on todettava, että vaikka direktiivin 2003/86 4 artiklan 1 kohdan toisessa kohdassa säädetään, että alaikäisten lasten on oltava asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännössä määriteltyä täysi-ikäisyyden rajaa nuorempia, siinä ei täsmennetä ajankohtaa, joka on otettava huomioon arvioitaessa sitä, täyttyykö tämä edellytys, eikä siinä viitata tämän osalta jäsenvaltioiden oikeuteen.

- 29 Vaikka mainitun säännöksen mukaan täysi-ikäisyyden rajan määrittäminen on jätetty jäsenvaltioiden harkintavaltaan, niille ei voida sitä vastoin antaa harkintavaltaa, kun kyse on sen ajankohdan vahvistamisesta, joka on otettava huomioon arvioitaessa hakijan ikää direktiivin 2003/86 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen kohdan c alakohdan yhteydessä.
- 30 On näet muistutettava, että sekä unionin oikeuden yhtenäisen soveltaminen että yhdenvertaisuusperiaate edellyttävät, että unionin oikeuden sellaisen säännöksen sanamuotoa, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen säännöksen sisällön ja ulottuvuuden määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko Euroopan unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti ja että tässä tulkinnassa on otettava huomioon säännöksen asiayhteys ja kyseisellä säännöstöllä tavoiteltu päämäärä (tuomio 26.7.2017, Ouhrami, C-225/16, EU:C:2017:590, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 31 Kuten tämän tuomion 25 kohdassa muistutettiin, direktiivin 2003/86 tavoitteena on edistää perheenyhdistämistä. Direktiivin 1 artiklan mukaisesti direktiivissä vahvistetaan tässä tarkoituksessa edellytykset, joiden täyttyessä jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevilla kolmansien maiden kansalaisilla on oikeus perheenyhdistämiseen.
- 32 Kuten mainitun direktiivin johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta ilmenee, direktiivissä tunnustetaan perusoikeudet ja otetaan huomioon perusoikeuskirjassa vahvistetut periaatteet.
- 33 Tässä yhteydessä on syytä muistuttaa, että jäsenvaltioiden ja erityisesti niiden tuomioistuinten tehtävänä on paitsi tulkita kansallista oikeuttaan unionin oikeuden mukaisesti myös varoa tukeutumasta sellaiseen johdetun oikeuden säädöksen tulkintaan, joka johtaisi ristiriitaan unionin oikeusjärjestyksessä suojattujen perusoikeuksien kanssa (ks. vastaavasti tuomio 23.12.2009, Detiček, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, 34 kohta ja tuomio 6.12.2012, O ym., C-356/11 ja C-357/11, EU:C:2012:776, 78 kohta).
- 34 Perusoikeuskirjan 7 artiklassa, joka sisältää ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 8 artiklan 1 kappaleessa taattuja oikeuksia vastaavat oikeudet, tunnustetaan yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamista koskeva oikeus. Tätä perusoikeuskirjan määräystä on luettava yhdessä perusoikeuskirjan 24 artiklan 2 kohdassa todetun, lapsen edun huomioon ottamista koskevan velvollisuuden kanssa ja ottaen huomioon 24 artiklan 3 kohdassa ilmaistu lapsen tarve ylläpitää henkilökohtaisia suhteita kumpaankin vanhempansa säännöllisesti (tuomio 6.12.2012, O ym., C-356/11 ja C-357/11, EU:C:2012: 776, 76 kohta).
- 35 Tästä seuraa, että direktiivin 2003/86 säännöksiä on tulkittava ja sovellettava ottaen huomioon perusoikeuskirjan 7 artikla ja 24 artiklan 2 ja 3 kohta, kuten direktiivin johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta ja 5 artiklan 5 kohdasta – joissa jäsenvaltiot veloitetaan kyseisiä perheenyhdistämistä koskevia hakemuksia tutkiessaan ottamaan huomioon asianomaisten lasten etu ja suosimaan perhe-elämää – ilmenee (tuomio 13.3.2019, E., C-635/17, EU:C:2019:192, 56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 36 On kuitenkin todettava ensinnäkin, että jos päivämääräksi, joka on otettava huomioon arvioitaessa hakijan ikää direktiivin 2003/86 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen kohdan c alakohdan yhteydessä, katsottaisiin päivämäärä, jona asianomaisten jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ratkaisee hakemuksen maahantulo- ja oleskeluluvan myöntämisestä tämän valtion alueelle perheenyhdistämistä varten, tämä ei olisi sopusoinnussa niiden tavoitteiden kanssa, joihin kyseisellä direktiivillä pyritään, eikä perusoikeuskirjan 7 artiklasta ja 24 artiklan 2 kohdasta ilmenevien vaatimusten kanssa; viimeksi mainitussa määräyksessä edellytetään, että lapsen etu otetaan ensisijaisesti huomioon kaikissa lasta koskevissa toimissa ja erityisesti toimissa, joita jäsenvaltiot mainittua direktiiviä sovellettaessa toteuttavat.

- 37 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 43 kohdassa todennut, toimivaltaisilla kansallisilla viranomaisilla ja tuomioistuimilla ei olisi kannustinta käsitellä alaikäisten hakemuksia etusijaisina tarvittavalla kiireellisyydellä, jotta heidän haavoittuva asemansa otettaisiin huomioon, ja ne saattaisivat siten toimia tavalla, jolla vaarannettaisiin näiden alaikäisten hakijoiden oikeus perheenyhdistämiseen (ks. analogisesti tuomio 12.4.2018, A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, 58 kohta).
- 38 Nyt käsiteltävissä asioissa ennakkoratkaisupyynnöistä ilmenee, että B. M. M. jätti Belgian Dakarin-suurlähetystöön alaikäisten lastensa B. S:n, B. M:n ja B. M. O:n nimissä ja lukuun perheenyhdistämiseen perustuvaa oleskelulupaa koskevat hakemukset 9.12.2013 ja että nämä hakemukset hylättiin Belgian laissa säädettyä määräaikaan noudattaen 25.3.2014.
- 39 Vaikka B. M. M. sekä B. S., B. M. ja B. M. O. nostivat 25.4.2014 Conseil du contentieux des étrangers'ssa kanteita, joissa vaadittiin näiden kielteisten päätösten täytäntöönpanon lykkäämistä ja niiden kumoamista, ja vaikka he vuosina 2015–2017 vaativat useaan otteeseen tätä tuomioistuinta ratkaisemaan heidän kanteensa, on selvää, että Conseil du contentieux des étrangers jätti kyseiset kanteet tutkimatta oikeussuojan tarpeen puuttumisen vuoksi vasta 31.1.2018 eli kolme vuotta ja yhdeksän kuukautta kanteen nostamisen jälkeen ja perusti kantansa siihen, että ratkaisun tekemisen ajankohtana B. S., B. M. ja B. M. O. olivat täysi-ikäisiä ja että he eivät siten enää täyttäneet edellytyksiä, joista säädetään alaikäisten lasten perheenyhdistämistä koskevissa säännöksissä.
- 40 Tässä yhteydessä on korostettava, että tällaiset käsittelyajat eivät ole Belgiassa poikkeuksellisia, koska – kuten Belgian hallitus huomautti istunnossa – keskimääräinen aika, jonka kuluessa Conseil du contentieux des étrangers ratkaisee perheenyhdistämistä koskevat riita-asiat, on kolme vuotta. Sama hallitus täsmensi lisäksi, ettei kyseinen tuomioistuin ollut antanut pääasioiden valittajien asialle etusijaa.
- 41 Edellisessä kohdassa mieleen palautetut seikat osoittavat siten, että direktiivin 2003/86 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen kohdan c alakohdan sellaisella tulkinnalla, jonka mukaan päivämäärä, joka on otettava huomioon arvioitaessa hakijan ikää tämän säännöksen yhteydessä, olisi päivämäärä, jona asianomaisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ratkaisee hakemuksen maahantulo- ja oleskeluluvan myöntämisestä tämän valtion alueelle, ei voitaisi varmistaa, että jäsenvaltiot ottavat direktiiviä 2003/86 sovellettaessa ensisijaisesti huomioon lapsen edun kaikissa olosuhteissa perusoikeuskirjan 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
- 42 Tällaisella tulkinnalla ei toiseksi voitaisi myöskään yhdenvertaisen kohtelun ja oikeusvarmuuden periaatteiden mukaisesti taata kaikkien ajallisesti samassa tilanteessa olevien hakijoiden samanlaista ja ennakoitavissa olevaa kohtelua, koska tulkinta johtaisi siihen, että perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen hyväksyminen riippuisi pääasiallisesti kansallisten viranomaisten tai tuomioistuinten vastuulla olevista seikoista, eli erityisesti siitä, kuinka nopeasti hakemus käsitellään tai hakemuksen hylkäämisestä tehdystä päätöksestä nostettu kanne ratkaistaan, eikä hakijan vastuulla olevista seikoista (ks. analogisesti tuomio 12.4.2018, A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, 55 ja 60 kohta).
- 43 Koska tämän tulkinnan seurauksena oikeus perheenyhdistämiseen riippuisi sattumanvaraisista ja ennakoimattomista olosuhteista, jotka ovat täysin asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten ja tuomioistuinten vastuulla, tulkinta voisi johtaa huomattaviin eroihin perheenyhdistämistä koskevien hakemusten käsittelyssä jäsenvaltioiden välillä ja yhden ja saman jäsenvaltion sisällä.
- 44 Kyseisen direktiivin tavoitteiden sekä unionin oikeusjärjestyksessä suojattujen perusoikeuksien mukaista on siten ainoastaan se, että ratkaistaessa sitä, täyttyykö direktiivin 2003/86 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen kohdan c alakohdassa säädetty ikää koskeva edellytys, huomioon otetaan päivämäärä, jolloin hakemus maahantulo- ja oleskeluluvan myöntämisestä perheenyhdistämistä varten jätettiin. Tältä osin merkitystä ei ole sillä, ratkaistaanko tämä hakemus suoraan sen jälkeen, kun hakemus on tehty, vai vasta sen jälkeen, kun päätös hakemuksen hylkäämisestä on kumottu.

- 45 Tätä päätelmää ei voida kyseenalaistaa Belgian hallituksen ja Puolan hallituksen kirjallisissa huomautuksissaan esittämällä väitteellä siitä, että jos luvan myöntämisedellytykset ”eivät täyty tai eivät enää täyty”, jäsenvaltiot voivat direktiivin 2003/86 16 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla kieltäytyä myöntämästä maahantulo- ja oleskelulupaa perheenyhdistämistä varten. Näiden hallitusten mukaan perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen hyväksyminen edellyttää lähinnä sitä, että perheenjäsenen on välttämättä oltava alaikäinen sekä päivänä, jolloin hakemus jätettiin, että päivänä, jolloin päätös tästä hakemuksesta tehtiin.
- 46 Tässä yhteydessä on todettava, ettei hakijan ikää voida pitää direktiivin 2003/86 johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa ja 1 artiklassa tarkoitettuna aineellisena edellytyksenä perheenyhdistämistä koskevan oikeuden käyttämiselle muun muassa tämän direktiivin IV luvussa säädettyjen edellytysten tavoin. Ikää koskeva edellytys on viimeksi mainituista edellytyksistä poiketen edellytys sille, että perheenyhdistämistä koskeva hakemus otetaan ylipäätään tutkittavaksi, ja ikäedellytys kehittyvä varmallalla ja ennustettavissa olevalla tavalla, ja sitä on arvioitava vain hakemuksen jättämispäivänä.
- 47 Näin ollen asioissa C-133/19 ja C-136/19 esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen ja asiassa C-137/19 esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2003/86 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että päivämäärä, joka on otettava huomioon ratkaistaessa sitä, onko naimaton kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö tässä säännöksessä tarkoitettu alaikäinen lapsi, on päivämäärä, jolloin hakemus maahantulo- ja oleskeluluvan myöntämisestä perheenyhdistämistä varten on tehty alaikäisten lasten puolesta, eikä päivämäärä, jolloin kyseisen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat ratkaisseet tämän hakemuksen mahdollisesti sen jälkeen, kun päätöksestä, jolla tällainen hakemus on hylätty, on nostettu kanne.

Asioissa C-133/19 ja C-136/19 esitetty toinen kysymys

- 48 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee asioissa C-133/19 ja C-136/19 esittämällään toisella kysymyksellä lähinnä, onko direktiivin 2003/86 18 artiklaa, luettuna perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa, tulkittava siten, että se on esteenä sille, että päätöksestä, jolla alaikäisen lapsen puolesta tehty hakemus maahantulo- ja oleskeluluvan myöntämisestä perheenyhdistämistä varten on hylätty, nostettu kanne jätetään tutkimatta pelkästään sillä perusteella, että lapsesta on tullut oikeudenkäyntimenettelyn aikana täysi-ikäinen.
- 49 Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee yhtäältä tämän kysymyksen perustuvan oletamaan siitä, että alaikäisellä lapsella, joka on tullut täysi-ikäiseksi sellaisen oikeudenkäyntimenettelyn aikana, joka koskee päätöstä, jolla hänen perheenyhdistämistä koskeva hakemuksensa on hylätty, ei ole enää oikeussuojan tarvetta saada tämä päätös kumottua, joten toimivaltaisen tuomioistuimen on välttämättä hylättävä hänen kanteensa.
- 50 Kuten asioissa C-133/19 ja C-136/19 esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen ja asiassa C-137/19 esitettyyn kysymykseen annetusta vastauksesta käy ilmi, tällainen oletama on virheellinen, joten tällaista perheenyhdistämistä koskevaa hakemusta ei edellisessä kohdassa tarkoitettussa tilanteessa saa hylätä pelkästään sillä perusteella, että asianomaisesta lapsesta on tullut oikeudenkäyntimenettelyn aikana täysi-ikäinen.
- 51 Toisaalta on todettava, että vaikka direktiivin 2003/86 5 artiklan 4 kohdassa säädetään yhdeksän kuukauden periaatteellisesta määräajasta, jonka kuluessa asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on annettava perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen tehneelle henkilölle tiedoksi häntä koskeva päätös, siinä ei sitä vastoin aseteta tuomioistuimelle, jossa on nostettu kanne päätöksestä hylätä tällainen hakemus, mitään määräaikaa asian ratkaisemiselle.

- 52 Tämän direktiivin 18 artiklassa jäsenvaltiot kuitenkin veloitetaan varmistamaan, että perheenkokoajalla tai hänen perheenjäsenillään on oikeus riitauttaa tällainen päätös tuomioistuimessa, ja siinä nämä jäsenvaltiot veloitetaan vahvistamaan menettely ja toimivalta, jonka mukaisesti tätä oikeutta käytetään.
- 53 Vaikka tässä säännöksessä annetaankin jäsenvaltioille tietty harkintavalta erityisesti perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen hylkäävästä päätöksestä nostetun kanteen käsittelyä koskevien sääntöjen määrittämiseksi, on todettava, että tällaisesta harkintavallasta huolimatta jäsenvaltioiden on direktiivin 2003/86 täytäntöönpanossa noudatettava perusoikeuskirjan 47 artiklaa, jonka mukaan jokaisella, jonka unionin oikeudessa taattu oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa (tuomio 29.7.2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, 55 kohta).
- 54 Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 42 ja 44 kohdassa totesi, direktiivin 2003/86 18 artikla, luettuna perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa, edellyttää, että kansalliset oikeussuojakeinot, joiden nojalla perheenkokoaja ja hänen perheenjäsenensä voivat käyttää oikeuttaan riitauttaa tuomioistuimessa päätökset, joilla perheenyhdistämistä koskeva hakemus on hylätty, ovat tehokkaita ja todellisia.
- 55 Näin ollen tällaista kannetta ei voida jättää tutkimatta pelkästään sillä perusteella, että asianomaisesta lapsesta on tullut oikeudenkäyntimenettelyn aikana täysi-ikäinen.
- 56 Lisäksi, ja toisin kuin tietyt huomautuksia esittäneet jäsenvaltiot ovat väittäneet, perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen hylkäämisestä tehdystä päätöksestä nostetun kanteen tutkimatta jättäminen ei voi perustua nyt käsiteltävissä asioissa esitetyn kaltaiseen toteamukseen, jonka mukaan asianomaisilla henkilöillä ei ole enää oikeussuojan tarvetta saada ratkaisu asiaa käsittelevältä tuomioistuimelta.
- 57 Ei nimittäin voida sulkea pois sitä, että kolmannen maan kansalaisella, jonka perheenyhdistämistä koskeva hakemus on hylätty, säilyy senkin jälkeen, kun hänestä on tullut täysi-ikäinen, oikeussuojan tarve siihen, että tuomioistuin, jossa tästä kielteisestä päätöksestä on nostettu kanne, lausuu asiakysymyksestä, koska tällainen tuomioistuimen ratkaisu on tietyissä jäsenvaltioissa tarpeen, jotta hakija voi nostaa vahingonkorvauskanteen kyseessä olevaa jäsenvaltiota vastaan.
- 58 Edellä esitetyn perusteella asioissa C-133/19 ja C-136/19 esitettyyn toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2003/86 18 artiklaa, luettuna perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa, on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kanne, joka koskee alaikäisen lapsen perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen hylkäämistä, jätetään tutkimatta pelkästään sillä perusteella, että lapsesta on tullut oikeudenkäyntimenettelyn aikana täysi-ikäinen.

Oikeudenkäyntikulut

- 59 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

- 1) Oikeudesta perheenyhdistämiseen 22.9.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että päivämäärä, joka on otettava huomioon ratkaistaessa sitä, onko naimaton kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö tässä säännöksessä tarkoitettu alaikäinen lapsi, on päivämäärä, jolloin hakemus maahantulo- ja oleskeluluvan myöntämisestä perheenyhdistämistä varten on**

tehty alaikäisten lasten puolesta, eikä päivämäärä, jolloin kyseisen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat ratkaisseet tämän hakemuksen mahdollisesti sen jälkeen, kun päätöksestä, jolla tällainen hakemus on hylätty, on nostettu kanne.

- 2) **Direktiivin 2003/86 18 artiklaa, luettuna Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa, on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kanne, joka koskee alaikäisen lapsen perheen yhdistämistä koskevan hakemuksen hylkäämistä, jätetään tutkimatta pelkästään sillä perusteella, että lapsesta on tullut oikeudenkäyntimenettelyn aikana täysi-ikäinen.**

Allekirjoitukset